

Polecenia podsumowujące

1. Wyjaśnij pojęcia: historia, historiografia.
2. Przedstaw periodyzację dziejów Polski i dziejów powszechnych.
3. Wymień i scharakteryzuj rodzaje źródeł historycznych.
4. Wyjaśnij, na czym polega krytyczne podejście do źródła historycznego.
5. Opisz rolę nauk pomocniczych historii.

Historia jako nauka

Historia – nauka zajmująca się badaniem działalności człowieka i jego środowiska w przeszłości.
Historiografia – piśmiennictwo historyków opisujące przeszłość.

Podział na epoki historyczne

Historia powszechna

- starożytność – od ok. 3500 p.n.e. do 476 n.e.
- średniowiecze – od 476 n.e. do 1492
- nowożytność – od 1492 do 1789
- XIX wiek – od 1789 do 1914
- dzieje najnowsze – od 1914 do dzisiaj

Historia Polski

- średniowiecze – od X w. (966) do 1505
- nowożytność – od 1505 do 1795
- okres rozbiorowy – od 1795 do 1918
- dzieje najnowsze – od 1918 do dzisiaj

Rodzaje źródeł historycznych

Pisane – narracyjne i aktowe.

Niepisane – kartograficzne, multimedialne, ikonograficzne, przekazy ustne, zabytki kultury materialnej, zabytki kultury niematerialnej, zabytki architektury.

Krytyka źródeł historycznych

Określenie przydatności źródła.

Rodzaje krytyki

- zewnętrzna – określenie czasu i miejsca powstania źródła oraz w miarę możliwości jego autora
- wewnętrzna – analiza treści i ustalenie jej wiarygodności

Nauki pokrewne historii

Samodzielne dziedziny naukowe

- archeologia
- historia sztuki
- etnografia
- muzykologia
- dendrochronologia
- archiwistyka

Nauki pomocnicze historii

Pomoc w pracy historyka nad źródłami.

Rodzaje nauk pomocniczych

- dyplomatyka
- chronologia
- genealogia
- geografia historyczna
- numizmatyka
- sfragistyka
- heraldyka
- paleografia
- neografia

Polecane publikacje

Andrzej Feliks Grabski, *Dzieje historiografii*, Poznań 2011.

Józef Szymański, *Nauki pomocnicze historii*, Warszawa 2009.

Jerzy Topolski, *Wprowadzenie do historii*, Poznań 2009.

